Výuka sportovních her na středních školách po zavedení školních vzdělávacích programů v České republice

Vladimír Süss, Petra Matošková,
Klára Grabcová, Petra Pravečková

Abstrakt

Cílem příspěvku je analyzovat aktuální situaci obsahu vyučování sportovních her ve výuce tělesné výchovy na gymnáziích po zavedení školních vzdělávacích programů. Základní metodou bylo anketní šetření. Výzkum byl realizován pomocí nestandardizované ankety určené učitelům tělesné výchovy na středních školách. Výsledky našeho šetření ukazují na jistou konzervativnost v přístupu ke školním vzdělávacím programům v případě zařazení sportovních her. Tomu odpovídají i zjištěné názory učitelů na tvorbu školních vzdělávacích programů. Pesimistické názory učitelů jsou v souladu s výsledky studií, které jsme provedli i na základních školách, které byly publikovány v diplomových pracích (Šrámek, 2007; Kučera, 2008; Máca, 2009).

Ukazuje se, že pro výuku sportovních her na středních školách jsou vhodné tradiční hry v České republice jako je fotbal, basketbal, volejbal a házená a stále častěji se prosazuje do výuky florbal. Netradiční sportovní hry jsou využívány sporadicky.

Klíčová slova: sportovní hry, školní vzdělávací programy, tělesná výchova.

Teaching of games in secondary schools in the Czech Republic after establishment of School Educational Programmes

Abstract

The aim of this paper is to analyze the current situation of teaching content of games in teaching physical education in secondary schools after establishment of School Educational Programmes. The basic method was questionnaire survey. The research was conducted using a non standardized questionnaire for teachers of physical education in secondary schools. The results of our survey suggest a certain conservatism in access to its educational programs for inclusion of sports games. This is also indicated by teachers' opinions on educational programs. Pessimistic views of teachers are consistent with the results of studies that we conducted on primary schools, which were published in dissertations (Šrámek, 2007; Kučera, 2008; Máca, 2009). It shows out that for the teaching of games in secondary schools are appropriate traditional games in the Czech Republic as football, basketball, volleyball and handball and increasingly promotes the teaching floorball. Unusual sports games are used sporadically.

Key words: sports games, School Educational Programmes, analysis of school curriculum.

Úvod a teoretická východiska

V současné době probíhá v Čechách reforma školství v celoevropském kontextu vývoje moderní pedagogiky a vzdělávacích systémů jednotlivých evropských i mimoevropských států (Zeman, 2006). Většina zemí Evropské Unie (EU) mění své vzdělávací systémy, zejména na základě doporučení a trendů v ostatních zemích EU. Reformy jsou ovlivněny jednak tradicemi jednotlivých zemí, ale také tím, jak se jednotlivé země měnily a reformovaly své systémy v minulosti. Zásadní změny v systémech nastaly v postkomunistických zemích, Španělsku a Portugalsku, jiná situace je ve Velké Británii a Nizozemí (Košík a kol., 2006).

S platností od 1. ledna 2005 byl v České republice přijat nový zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání. Ten stanovuje zásady a cíle vzdělávání, systém vzdělávacích programů, jimiž se má cílů dosahovat (Struktury systému vzdělávání, odborné přípravy a vzdělávání dospělých v Evropě, 2008). Pro každý obor vzdělávání se vydávají tzv. rámcové vzdělávací programy (RVP), které vymezují povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání. Jsou závazné

pro tvorbu školních vzdělávacích programů (ŠVP), hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů (zákon 561/2004 Sb., §3, odst. 2).

Podle zákona 561/2004 Sb., §5, odst. 1, „školní vzdělávací program pro vzdělávání, pro nějž je podle § 3 odst. 2 vydán rámcový vzdělávací program, musí být v souladu s tímto rámcovým vzdělávacím programem; obsah vzdělávání může být ve školním vzdělávacím programu uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva (například modulů)“.

Vláda České republiky schválila 7. dubna 1999 hlavní cíle vzdělávací politiky. Přijaté cíle se staly východiskem „*Koncepce vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v České republice*“ zveřejněné Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy dne 13. května 1999 (Kotásek a kol., 2001). Zavázali se k vytvoření vládního dokumentu tzv. „Bílé knihy“, která obsahuje záměry a doporučení k rozvoji školství, a která se podílí na utváření národní vzdělanosti. Konečná podoba Národního programu rozvoje vzdělávání byla schválena na zasedání vlády České republiky dne 7. února 2001.

Na základě školského zákona a Bílé knihy se do vzdělávací soustavy zavádí nový systém kurikulárních dokumentů pro vzdělávání žáků od 3 do 19 let. Kurikulární dokumenty jsou vytvářeny na dvou úrovních – státní a školní. Státní úroveň představuje Národní program vzdělávání (NPV), který stanovuje požadavky na vzdělávání, jež jsou platné v počátečním vzdělávání jako celku. Dále sem patří RVP, které stanovují závazné rámce vzdělávání pro jeho jednotlivé etapy (pro předškolní, základní a střední vzdělávání). Školní úroveň představují pak ŠVP, podle nichž se uskutečňuje vzdělávání na jednotlivých školách.

Tvorba a schvalování RVP probíhá postupně podle stupně vzdělávání (Jeřábek, Krčková a Hučínová, 2007). Zavádění rámcového, potažmo školního vzdělávacího programu, do praxe bylo rozděleno do několika fází. Povinnost zahájit výuku podle nové koncepce měly všechny základní školy od září 2007. Školy, které již měly vytvořený školní vzdělávací program, zahájily výuku v 1. a 6. třídách už v září 2005. Pro střední školy schválilo MŠMT dne 24.7.2007 RVP pro gymnázia. Nejpozději 1. 9. 2009 měly školy povinnost začít vyučovat podle svých ŠVP, a to v prvních ročnících čtyřletých gymnázií a tomu odpovídajících ročnících víceletých gymnázií. V RVP jsou definovány kromě jiného vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblasti jsou nové okruhy, které jsou tvořeny obsahově blízkými vzdělávacími obory. Na úrovni ŠVP teprve vznikají vyučovací předměty, které si škola stanovuje sama na základě vzdělávacích oborů. Tím vzniká propojení témat z různých oborů nebo dokonce integrace oborů do jednoho předmětu. Vzdělávací obsah na čtyřletých gymnáziích a na vyšším stupni víceletých gymnázií je v RVP rozdělen do osmi vzdělávacích oblastí: Jazyk a jazyková komunikace, Matematika a její aplikace, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Člověk a svět práce, Umění a kultura, Člověk a zdraví, Informatika a informační a komunikační technologie. Každá vzdělávací oblast obsahuje charakteristiku vzdělávací oblasti, cílové zaměření vzdělávací oblasti a vzdělávací ob-

sah. Tělesná výchova spolu s výchovou ke zdraví patří do 7 vzdělávací oblasti „Člověk a zdraví“ (Jeřábek, Krčková a Hučínová, 2007). RVP vymezuje pro gymnázia tři oblasti činností, které mají stanovené očekávané výstupy. Jsou to činnosti ovlivňující zdraví, činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností a činnosti podporující pohybové učení. Pro každou oblast činností je stanoveno doporučené učivo. Sportovní hry jsou zařazeny do oblasti činností ovlivňující úroveň pohybových dovedností.

Pro sportovní hry dále doporučuje podle podmínek školy alespoň dva druhy her. Dále tedy nestanovuje, které hry, ani jejich množství. To už záleží jen na učitelích. Pro srovnání v *učebních osnovách Tělesné výchovy* (1996) se uvádí, že při nevhodných prostoro-rových podmínkách je možné zařadit pouze základní herní dovednosti z doporučených her (basketbal, házená, volejbal, fotbal) a soustředit se na jiné sportovní hry. Psotta a Draxler (2006) uvádí, že učitelé doporučují v tělesné výchově v prvních dvou ročnících gymnázia zařazovat větší počet SH, ve 3. a 4. ročníku se specifikovat jen na jednu až dvě SH, které jsou oblíbené ve třídě.

1 Výzkumné šetření

Cílem příspěvku je analyzovat aktuální situaci obsahu vyučování sportovních her ve výuce tělesné výchovy na gymnáziích po zavedení školních vzdělávacích programů. Výzkumná sonda má povahu deskriptivní studie na základě anketního šetření.

1.1 Sledovaný soubor

V tomto příspěvku jsou zpracované výsledky dvou skupin respondentů, kteří se zúčastnili našeho průzkumu dobrovolně, bez nároku na odměnu. Pro zjištění údajů o výuce sportovních her v současnosti byla vybrána skupina učitelů na středních školách v ČR a pro porovnání se stavem těsně před zavedením ŠVP byla oslovena skupina studentů Fakulty tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze (UK FTVS) studijního oboru Tělesná výchova a sport.

První sledovaný soubor tvořili učitelé (87 žen a 66 mužů) z celkem 153 středních škol v celé ČR. Výběr nelze považovat za náhodný, neboť byl závislý jednak na účasti učitelů na semináři „Tělo Praha 2010“ a jednak na distribuci pomocí studentů UK FTVS na jejich pedagogické praxi na středních školách. Celkový úvazek TV a délku praxe oslovených učitelů ukazujeme v tab. 1. Návratnost dotazníků tvořila 48 %.

Tabulka 1

Charakter sledovaného souboru (n = 153)

Celkový úvazek TV		
	n	%
větší část úvazku	95	62,1
menší část úvazku	20	13,1
celý úvazek, ale mám i druhou aprobaci	31	20,3
celý úvazek, mám jen aprobaci TV	7	4,6
Délka praxe		
do 5 let	35	22,9
6–10 let	22	14,4
11–20 let	30	19,6
nad 20 let	66	43,1

Druhým sledovaným souborem byli studenti UK FTVS oboru TVS. Celkem se průzkumu zúčastnilo 273 (184 mužů a 89 žen) studentů UK FTVS průměrného věku $21,3 \pm 1,4$ let. Výsledky tedy odpovídají výuce sportovních her na SŠ před zavedením ŠVP, vzhledem k zadávání ankety v hodinách sportovních her byla návratnost 100%.

1.2 Metody sběru dat

Anketa

1. Pro potřeby práce byla převzata a upravena anketa pro učitele základních škol, kterou jsme vytvořili při řešení diplomových prací (Šrámek, 2007; Kučera, 2008 a Máca, 2009).

Otázky byly vytvořeny dle doporučení Jeřábka (1998). Anketní formulář pro učitele tělesné výchovy obsahoval 16 uzavřených otázek. Rozbor výsledků je proveden analýzou četností odpovědí na anketní otázky s kvalitativním popisem možných příčin. První část ankety tvořily otázky týkající se učitele samotného (délka praxe, vzdělání, úvazek...), druhá část vybavení a podmínek školy pro výuku TV a třetí část ankety tvořily otázky týkající se učiva TV. Z těch jsme vybrali pouze otázky týkající se výuky sportovních her.

2. Pro srovnání rozložení a množství vyučovaných různých sportovních her ve výuce TV před zavedením ŠVP jsme vytvořili anketu pro studenty UK FTVS. Otázky se týkaly pouze osobní anamnézy, (pohlaví, věk) a výběru sportovních her, se kterými se studenti seznámili při výuce na středních školách před nástupem na UK FTVS. Jednalo se o polouzavřenou otázku: které sportovní hry jste hráli ve výuce TV na střední škole a následoval výčet sportovních her, kde studenti měli označit pouze ano či ne. Hodnocení této otázky bylo pomocí četnostní analýzy.

2 Výsledky a diskuse

První a druhá část ankety se zabývala kromě osobní anamnézy (výsledky jsou uvedené ve sledovaném souboru) podmínkami pro výuku tělesné výchovy ve škole. Výsledky týkající se vybavení pracovišť tělesné výchovy na školách prezentujeme v tabulkách 2, 3, 4.

Tabulka 2

Vybavení Vašeho kabinetu tělesné výchovy je:

	n	%
kvalitní a používané	92	60,1
kvalitní, ale část není používána	7	4,6
vybaven na výuku max. 4 sportovních her	44	28,8
nedostatečně vybaven (pro výuku méně než 4 sportovních her)	10	6,5

Výsledky ukazují, že vybavení pracovišť pro výuku sportovních her je poměrně dobré, téměř třetina (64,7 %) respondentů označila vybavení jako kvalitní, ale i další odpovědi jsou poměrně pozitivní (pouze 6,5 % respondentů uvádí nedostatečné vybavení pro výuku sportovních her).

Tabulka 3

Výuka ve vnitřních prostorech probíhá:

	n	%
v tělocvičně, která má rozměry alespoň hřiště na basketbal	88	57,5
v tělocvičně, která má rozměry alespoň jako hřiště na volejbal	41	26,8
v tělocvičně, která nemá rozměry ani hřiště na volejbal	24	15,7
v místnosti, která není tělocvična	0	0,0

Tabulka 4

Vnější prostory Vaší školy jsou:

	n	%
multifunkční hřiště s umělým povrchem	82	53,6
hřiště s přírodním povrchem nebo asfaltovým, určené pro sportovní aktivity	41	26,8
okolí školy není přímo uzpůsobeno hodinám TV a sportovním aktivitám	17	11,1
park nebo jiné veřejné prostranství	13	8,5

Výsledky uvedené v tabulkách 3 a 4 ukazují, že podmínky pro výuku sportovních her na sledovaných školách jsou na poměrně dobré úrovni. Velké procento multifunkčních hřišť bylo vzhledem k dostupným technologiím budováno v posledních letech, pravděpodobně na základě grantů měst či z EU.

Další část ankety byla věnována obsahu výuky. V první otázce nás zajímala celková struktura učiva rozdělená na jednotlivé sporty. V tabulce 5 ukazujeme výsledky odpovědí na otázku „Odhadněte prosím (v procentech), kolik času věnujete jednotlivým oblastem výuky v ročnících“. Výsledky ukazují na poměrně podobné rozložení uvedených sportovních disciplín v jednotlivých ročnících.

Tabulka 5

Procentuální tematické rozložení pohybových aktivit v jednotlivých ročnících středních škol.

	víceleté gymnázium					gymnázium			
Sport/ročník	5 [%]	6 [%]	7 [%]	8 [%]	9 [%]	1 [%]	2 [%]	3 [%]	4 [%]
Atletika	22,2	25,9	25,6	24,2	26,8	23,1	23,1	23,4	19,6
Gymnastika	20,0	19,1	20,0	18,9	18,2	19,8	17,1	17,6	15,2
Plavání	0,0	5,9	4,4	0,6	1,2	3,0	3,9	2,1	2,1
Sportovní hry	39,4	35,9	37,1	33,3	37,6	38,7	41,5	41,5	48,2
Aktivity v přírodě	6,9	6,9	7,1	6,9	7,4	7,5	6,9	7,1	5,9
Jiné	11,5	6,4	5,8	16,1	8,8	8,0	7,6	8,3	9,1

Vysoké zařazování sportovních her do programu každého ročníku jistě nepřekvapuje vzhledem k tomu, že sportovní hry jsou využívány celoročně a podle oblíbenosti u žáků patří k preferovaným pohybovým aktivitám (Šrámek, 2007; Kučera, 2008; Máca, 2009 a Grabcová, 2011). Naopak malé zastoupení plavání není také překvapením, o zařazení výuky plavání mohou uvažovat pouze učitelé, kteří mají k dispozici bazén přímo ve školním areálu, stejně tak i využívání aktivit v přírodě je většinou dáno prostředím, ve kterém se škola nachází, nebo jak uváděli učitelé i ve využití kurzů a pak není jejich celkové procentuální zastoupení vysoké. Atletika společně s gymnastikou tvoří ve všech ročnících poměrně vysoké zastoupení zde musíme konstatovat, že obě sportovní odvětví jsou „sezónními“ sporty atletika je vyučována v podzimním i jarním období, kdy jsou venku příznivé podmínky a naopak gymnastika v zimě v tělocvičně. V další části se budeme věnovat problematice výuky sportovních her. Potěšitelným výsledkem průzkumu je, že počet vyučovaných sportovních her, tedy nabídka studentům, zůstává dostatečně pestrá, jak naznačují výsledky uvedené v tabulce 5. Jak ukazují výsledky výzkumu jsou poměrně málo do výuky na středních školách zařazovány netradičních sportovních her s výjimkou florbalu, který naopak je zařazován pro dívky i chlapce poměrně často.

Tabulka 6

Rozložení netradičních SH ve výuce TV na SŠ

SH	Muži [%]	Ženy [%]	SH	Muži [%]	Ženy [%]
badminton	6,4	3,8	miniházená	2,6	2,6
beach volejbal, fotbal...	3,8	3,8	nohejbal	9,0	0,0
brännball	6,4	6,4	lakros	1,3	0,0
futsal	5,1	3,8	šachy	1,3	0,0
hokej	3,8	3,8	T-ball	1,3	0,0
hokejbal	5,1	2,6	tenis	5,1	3,8
indianica	1,3	1,3	tchoukbal	6,4	2,6
korfbal	6,4	3,8	ultimate	1,3	1,3

Výsledky odpovědí učitelů na využívání různých druhů sportovní her ukazují na poměrně širokou paletu výběru pro studenty. Tradičně jsou zařazovány hry jako basketbal, fotbal, volejbal a házená a v posledních letech k této velmi využívané kategorii se přiřadil florbal, jako sportovní hra, která v České republice stále více a více nabývá na popularitě. Pro školní tělesnou výchovu je tato sportovní hra vhodná především pro levné vybavení hráčů (plastová hokejka a míček). Mantinely, což je poměrně drahé vybavení pro sportovní využití florbalu na většině škol nejsou zapotřebí. Do kategorie více využívaných sportovních her lze zařadit softball (baseball) a friesbee. Tyto sportovní hry lákají studenty zejména pro jejich v Čechách netradiční náčiní (rukavice a pála pro softball a létající disk pro friesbee). Ostatní netradiční sportovní hry jsou ve školách využívány poměrně málo.

Výsledky průzkumu studentů na UK FTVS ukazují na podobné rozložení výuky sportovních her na SŠ před zavedením ŠVP. Při porovnání s preferencí učitelů jsou rozdíly především ve využití házené (u učitelů až 70% pro muže a u studentů cca 30%) Druhou hrou, ve které se studenti s učiteli neshodují, je vybíjená. Její zařazení do výuky na střední škole je překvapivé, jedná se o průpravnou hru, která má své opodstatnění na škole základní.

Z pohledu tematického rozložení pohybových aktivit v jednotlivých ročnících středních škol se ukazuje trend zařazování sportovních her do výuky více než z jedné třetiny ve všech ročnících gymnázia. Není ani překvapující zařazení sportovních her téměř v polovině času věnovaného TV v závěrečném ročníku. Z pohledu zařazení jednotlivých sportovních her do výuky na středních školách je patrné, že nedošlo po zařazení ŠVP k výrazným změnám. Z pohledu vybavení škol pro výuku sportovních her docházíme ke kladnému zjištění, že většina škol má odpovídající vybavení a prostory pro výuku, což koresponduje se zjištěním Grabcové (2011), která uvádí i další vybavení pro netradiční sportovní hry typu lakros, ringo, tchoukbal apod. Grabcová (2011) též uvádí oblíbenost sportovních her v pořadí volejbal, frisbee a florbal na stejné úrovni, lakros,

softbal/baseball, ringo a basketbal také rovnocenně a s velkým odstupem skončil korfbal a tchoukball.

Posledním problémem, který řešíme v tomto příspěvku, je otázka, jak se dívají učitelé na zavedení Školních vzdělávacích programů do vzdělávacího systému v ČR. Vzhledem ke krátké době po povinném zavedení ŠVP jsme nepředpokládali velmi pozitivní ohlas, ale výsledky uváděné v tabulce 5 nás poněkud překvapily. Pouze 14 % dotazovaných uvádí pozitivní přínos pro vzdělání studentů.

Tabulka 7

Zavedení ŠVP vidíte jako:

	n	%
přínos pro vzdělání mládeže	21	13,7
více práce pro učitele	31	20,3
více zbytečné práce pro učitele	49	32,0
nic se nezměnilo	52	34,0

Z výsledků, které nám výzkum přinesl, je patrný negativní přístup učitelů ke změnám ve školském systému. Nový vzdělávací program pro ně žádnou změnu ani přínos nepřináší. Možnosti tvorby vlastního ŠVP, vlastních předmětů a možnost učit podle vlastních osnov jsou přeci lákavé. Přesto učitelé považují tyto změny za zbytečnou práci navíc. U většiny dotázaných zůstala výuka SH stejná, beze změn nebo došlo k jejímu prohloubení. A pouhých 14 % považuje změnu vzdělávacího systému za přínos pro vzdělávání mládeže. Naše výsledky zcela korespondují s výsledky studií, které jsme prováděli od zavedení školních vzdělávacích programů. Šrámek (2007) zkoumal ve své práci, jaké změny přinese nový školský systém. Více než polovina (53 %) dotazovaných učitelů odpověděla, že žádné změny nenastanou. Pesimistický postoj k novému vzdělávacímu systému se potvrdil i v dalších pracích Mácy (2009) a Kučery (2008).

Kromě kritiky ze strany učitelů se reforma střetává i s malým zájmem veřejnosti. Výzkum provedený Sociologickým ústavem Akademie věd přinesl srovnatelné výsledky. Až 59 % respondentů bylo spokojeno s podobou základního a středního školství a téměř třetina (36 %) si myslí, že změny ve školství jsou nutné a 18 % uvádělo, že se o danou problematiku nezajímají (Basl, Straková a Veselý, 2006).

Závěr

Výsledky našeho šetření ukazují na jistou konzervativnost v přístupu ke školním vzdělávacím programům v případě zařazení sportovních her. Tomu odpovídají i zjištěné názory učitelů na tvorbu školních vzdělávacích programů. Oproti minulosti je kvalitní

posun ve vybavení kabinetů tělesné výchovy pro výuku sportovních her. Sportovní hry jsou fenoménem současné doby, jak ukazuje nejen jejich zařazení do programů výuky TV, ale i obliba u studentů středních škol, jak nám ukázal výzkum, jehož výsledky jsme zde přímo nepublikovali (Grabcová, 2011). Ukazuje se, že pro výuku sportovních her na středních školách jsou vhodné tradiční hry v České republice jako je fotbal, basketbal, volejbal a házená a stále častěji se prosazuje do výuky florbal. Netradiční sportovní hry jsou využívány sporadicky. Důvody jejich malého využívání jsme nesledovali.

Literatura

- Basl, J., Straková, J. & Veselý, A. (2006). Základní a střední školství: Po větší změně není poptávka. In *Postoj obyvatel České republiky k aktuálním reformám* [on-line]. Sociologický ústav AV ČR. [cit. 2011-03-01]. Dostupné z: <www.cvvm.cas.cz/upl/zpravy/Prezentace_TK_Reformy.ppt> .
- Grabcová, K. (2011). *Využití netradičních sportovních her v hodinách TV v rámci školních vzdělávacích programů na gymnáziích*. Diplomová práce. Praha: UK FTVS.
- Jeřábek, H. (1998). *Úvod do sociologického výzkumu*. Praha: Karolinum.
- Jeřábek, J., Krčková, S. & Hučínová, L. (2007). *Rámcový vzdělávací program pro gymnázia*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický.
- Košák, P. (2006). Reformuje celá Evropa. In *Reforma školství v České republice*. Praha: Člověk v tísni – společnost při ČT, o. p. s. Dostupné z: <<http://www.clovekvtsni.cz/uploads/file/1364590232-reforma%20školství%20v%20CR.pdf>>.
- Kotásek, J. a kol. (2001). *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (Bílá kniha)*. Praha: Tauris.
- Kučera, D. (2008). *Využívání sportovních her v hodinách tělesné výchovy na 2. stupni základních škol*. Diplomová práce Praha: UK FTVS.
- Máca, V. (2009). *Využívání sportovních her v hodinách tělesné výchovy na 2. stupni základních škol*. Diplomová práce. Praha: UK FTVS.
- Psotta, R. & Draxler, D. (2006). Výuka sportovních her na českých gymnáziích: didaktické koncepty učitelů – expertů. *Česká kinantropologie*, 10, 1, 29–44.
- Šrámek, J. (2007). *Sportovní hry v hodinách tělesné výchovy na 2. stupni základních škol v Plzni*. Diplomová práce. Praha: UK FTVS.
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (*školský zákon*) [online]. c2004, poslední revize 27.2.2006 [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/Files/HTM/Skolskyzakon_561_2004Sb.htm>.
- Zeman, V. *Reforma školství v České republice*. In *Reforma školství v České republice*. Praha: Člověk v tísni – společnost při ČT, o. p. s. Dostupné z: <<http://www.clovekvtsni.cz/uploads/file/1364590232-reforma%20školství%20v%20CR.pdf>>.

Studie byla realizována s podporou Výzkumného záměru MŠMT ČR MSM 0021620864.

Kontakt:

doc. PhDr. Vladimír Süß, Ph.D.
Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy
Josef Martího 31
162 52 Praha 6 – Veleslavín
e-mail: suss@ftvs.cuni.cz